

Croàcia: una cocció lenta

A diferència de Sèrbia, on el règim de Milosevic sembla ja definitivament tocat, almenys en els seus perfils actuals, la crisi croata es cou a foc més lent. Però es cou. Sèrbia, Croàcia, les dues grans autocràcies sorgides de la liquidació de la Iugoslàvia de Tito que han anat devorant ràpidament trossos d'història sense digerir-los. Règims de marcat caràcter personalista (Milosevic i Tudjman) que han decidit situar els seus rellotges a l'hora europea sense recórrer les etapes de rigor, entre elles, les mínimes regles de joc democràtic.

A Slobodan Milosevic i a Franjo Tudjman només els ha donat temps de fer la guerra. Els dos són producte de l'efervescència patriòtica nascuda de la caiguda del comunisme. I els dos protagonistes d'un període històric de vertigen que no els ha permès d'acceptar uns supòsits que podrien significar el seu enterrament polític.

Però així com Milosevic comença a pagar molt durament l'estrepitós fracàs de la seva aventura militar, Tudjman encara gaudeix de crèdit popular per les seves campanyes bèl·liques de l'estiu del 1995 amb les quals Croàcia va recuperar l'Eslavònia Occidental i la Krajina, conquerides pels serbis durant la guerra del 1991.

Tudjman encara pot viure de rendes, però probablement no indefinidament. I no només en l'aspecte polític. Segons fonts hospitalàries dels Estats Units on Tudjman passa periòdiques revisions mèdiques cada vegada més freqüents, el president croata pateix d'un carcinoma maligne de càrdies, la vàlvula d'entrada de l'estómac. Les mateixes fonts han assegurat que el desenllaç "pot ser qüestió de mesos".

Davant la hipòtesi de la desaparició de Tudjman, la cocció lenta pot entrar ràpidament en ebullició. Ja hi ha els primers símptomes alarmants. La forta reacció popular als seus intents de tancar l'única emissora de ràdio independent del país, Ràdio 101, mostra que el monolitisme al voltant de la seva figura –i també la por a la protesta en el carrer– es va fracturant. El desembre, el descontentament social per la rigidesa del monopoli econòmic exercit pel cercle de poder presidencial va desembocar en un seguit

de vagues la més important de les quals va ser la dels ferrocarrils. El 80 per cent dels trens croats van quedar paralyzats. Com sempre, la mà de ferro va "solucionar" la qüestió: obligació de firmar declaracions contra la vaga sota l'amenaça d'acomiadament immediat.

I és que Tudjman, obsessionat en el rescat de la memòria històrica croata més fosca –aparentment paradoxal en ell, en qualitat d'ex-partisà antifeixista– ha anat decantant el seu poder cap a un autoritarisme amb pinzellades feixistes. Ha estat probablement el camí que ell considera

imprescindible per mantenir el seu país aglutinat en torn a la seva incontestable figura. Però amb aberracions com la de "posar la primera pedra –va dir– de la reconciliació pòstuma de la nació croata" fent enterrar en una mateixa fossa, el 27 d'octubre passat, els cossos de combatents croates pro-nazis, entre ells els de diversos ustaix (equivalents a les SS alemanyes) al costat de partisans antifeixistes de Tito. Un més dels signes que Tudjman multiplica en la seva voluntat de rehabilitar el règim ustaixa d'Ante Pavelic posant en qüestió, fins i tot, el balanç de les execucions comeses per l'estat croata durant els anys 40.

L'enterrament de "la reconciliació" va aixecar multitud de protestes, òbviament a l'exterior de Croàcia, pel que es considera una voluntat de fer pre-

valer l'oblit sobre la memòria ajuntant sota terra víctimes i botxins. El Centre Wiesenthal de París va anar més lluny: "No és un acte de reconciliació sinó una lliçó perversa donada a les joves generacions sobre la continuïtat entre les milícies croates ustaix i l'actual exèrcit croata".

Ara Tudjman té entre cella i cella repatriar les despulles d'Ante Pavelic, enterrat a l'Argentina. Mentrestant, les memòries d'aquest insigne feixista i criminal de guerra han estat recentment publicades i distribuïdes a totes les llibreries del país.

El president croata sembla haver descobert a la fi, envoltat ja d'una aurèola d'heroi de la pàtria, que les diferències entre ell i Pavelic són de matís. No sabem si la seva salut o el seu poble li permetran anar més enllà. No és probable. Tant ell com Milosevic porten dibuixat al front el rigor de la història. ■

EDUARD SANJUAN

"Tant Croàcia com Sèrbia són règims de marcat caràcter personalista que han decidit situar els seus rellotges a l'hora europea sense arribar a les mínimes regles de joc democràtic."